

בית המשפט העליון

עמ"ת 61354-11-24

לפני: כבוד השופט עופר גרוסקופף

העורר: מוחמד הייב (עציר)

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 5.11.2024
במ"ת 40893-04-24 שניתנה על ידי כבוד השופט זיו אריאלי

תאריך הישיבה: ט"ו בכסלו התשפ"ה (16 דצמבר 2024)

בשם העורר: עו"ד באסל פלאח

בשם המשיבה: עו"ד גל הרניק בלום

החלטה

לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט זיו אריאלי) מיום 5.11.2024 במ"ת 40893-04-24, בגדרה נקבע כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לעורר בכתב האישום שהוגש נגדו במסגרת ת"פ 40832-04-24, וכי העורר יוותר במעצר מאחורי סורג ובריח עד לתום ניהול ההליכים המשפטיים בעניינו.

כתב האישום המתוקן

1. ביום 12.9.2024 הוגש לבית המשפט קמא כתב אישום מתוקן נגד העורר ושמונה נאשמים נוספים (העורר הוא נאשם 5 בכתב האישום המתוקן. להלן: העורר או נאשם 5; העורר ויתר הנאשמים יכוננו יחדיו, להלן: הנאשמים). כתב האישום המתוקן מגולל את השתלשלות האירועים הבאה: עובר ליום 19.3.2024 קשרו הנאשמים יחד עם אדם נוסף, שלא זוהה על ידי המשיבה (להלן: האחר), קשר לביצוע שוד בחנות תכשיטים בכפר מנדא (להלן: החנות). כהכנה לשוד, הצטיידו הנאשמים בשלושה רכבים – רכב לבן (רכב מסוג "ניסאן קשאקאי"), רכב שחור (רכב מסוג "יונדאי סונטה"), וטנדר (רכב מסוג "שברולט סילברדו"); שלושה רוכבים מסוג M-16 ואקדח (להלן: הנשקים); וארבעה טלפונים ניידים מבצעיים (להלן: הטלפונים). ביום 19.3.2024 (להלן: יום השוד) בשעה 17:15 לערך, הגיעו הנאשמים 4, 5, 7, 8, 9 והאחר באמצעות שלושת הרכבים למתחם

בזרזיר שבו מתגוררים נאשמים 1, 2, 3 ו-6, השייך למשפחתם (להלן: המתחם). משם, נסעו הנאשמים 1, 5, 7, 8, 9 והאחר (סך הכול שישה אנשים. להלן: השודדים) עם הטנדר לכיוון החנות, בעודם נושאים נשקים, שקים לאיסוף השלל שמתוכנן להישדד וחלק מהטלפונים. בהגיעם למקום, בשעה 17:55 לערך, אחד מהשודדים השתמש בדחפור שחנה בסמוך לחנות, ובאמצעות כף הדחפור פער פתח רחב בקיר החיצוני של החנות. לפי הנטען בכתב האישום המתוקן, שניים אחרים מהשודדים נכנסו לחנות, ניפצו את שמשות התצוגה, והכניסו לתוך השקים תכשיטים, אשר שווים נאמד בין מיליון וחצי לשני מיליון ש"ח (להלן: התכשיטים הגנובים). בנוסף, השודדים ירו מספר יריות הן באוויר, הן לעבר מבנה מגורים סמוך, והן לכיוונו של בעל הדחפור אשר הגיע למקום בשלב מסוים בליווי בן דודו. בהמשך, הדחפור הוצב לרוחב הכביש בסמוך לחנות (בשביל לחסום את התנועה), והשודדים נכנסו לטנדר עמו הגיעו ונמלטו מהמקום לכיוון זרזיר. כל זאת עשו השודדים בצוותא חדא עם יתר הנאשמים.

2. עם הגעתם לשטח מיוער המצוי בין כעביה לזרזיר (להלן: השטח המיוער), השודדים נטשו את הטנדר, ולקחו עמם את התכשיטים הגנובים והנשקים. לוחיות הרישוי המזויפות שהוצמדו אל הטנדר – הוסרו והושלכו בסמוך; והשודדים ניסו, ללא הצלחה, להצית את הטנדר. או אז, פתחו השודדים במנוסה רגלית לעבר עומק השטח המיוער, והסתתרו שם. בשלב זה, ובאמצעות הטלפונים שהיו איתם, השודדים שוחחו עם נאשמים 2, 3, 4, ו-6, ותיאמו את האופן שבו האחרונים יסייעו במילוטם. סוכם כי הם יגיעו עם רכבים לחלץ את השודדים מהשטח המיוער.

על פי המתואר בכתב האישום המתוקן, בשעה 21:40 או בסמוך לכך, הגיעו לנקודה הסמוכה למקום בו הסתתרו השודדים (להלן: נקודת האיטוף) שלושה רכבים – רכב כסוף (רכב מסוג "ניסאן שקשאי"), רכב שחור ורכב לבן (שני הרכבים האחרונים הוזכרו לעיל). הרכב הכסוף, בו נהג נאשם 3 והנאשמים 2 ו-6 ישבו מאחורה, הגיע ראשון לנקודת האיטוף; בעקבותיו הגיע הרכב השחור, בו נהג נאשם 4; וכעבור מספר שניות הגיע הרכב הלבן, בו נהג אדם אחר שזהותו אינה ידועה (הללו יכוננו יחדיו, להלן: המחלצים). העורר נכנס לרכב השחור, נאשם 1 נכנס לרכב הכסוף, ושני הרכבים עזבו את המקום. לאחר מכן נאשמים 7, 8 ו-9 נכנסו לרכב הלבן, כאשר ברשותם התכשיטים הגנובים והנשקים, ונסעו משם. בסופו של דבר, שלושת הרכבים נעצרו על-ידי המשטרה: הרכב השחור, יחד עם העורר ונאשם 4, נעצר בסמוך לצומת עמיעד, כשברשותם אחד מהטלפונים; הרכב הכסוף, על ארבעת יושביו (נאשמים 1, 2, 3 ו-6), נעצר לאחר מרדף משטרה; והרכב הלבן נעצר לאחר שיושביו ניסו לברוח מניידת משטרה תוך ביצוע ירי

לעברה מתוך הרכב ואף לאחר שנמלטו ממנו רגלית (להלן: אידוע הידי). יוער כי נאשמים 7, 8 ו-9 נתפסו מאוחר יותר, ואילו נהג הרכב הלבן לא נתפס.

3. על רקע המתואר יוחסו לנאשמים עבירות של ביצוע שוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 402(ב) ו-29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק); עבירות בנשק (נשיאה והובלה), לפי סעיפים 144(א)-(ב) ו-29 לחוק; עבירת ירי מנשק חם שלא כדין באזור מגורים, לפי סעיפים 340(ב)(1) ו-29 לחוק; עבירת שינוי זהות של רכב, לפי סעיפים 413ט ו-29 לחוק; ועבירת שימוש ברכב ללא רשות, לפי סעיפים 413ג רישא ו-29 לחוק. לנאשמים שנמלטו רגלית מהרכב הלבן יוחסה גם עבירת חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיפים 329(א)(2) ו-29 לחוק העונשין.

הבקשה למעצר עד תום ההליכים

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום, ביקשה המשיבה לעצור את הנאשמים עד תום ניהול ההליכים המשפטיים נגדם, מכוח סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). לעמדת המשיבה קיימות ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לנאשמים בכלל, ולעורר בפרט, ובבקשתה נמנו, בין היתר, הראיות הבאות הרלוונטיות לעורר: טביעת אצבע של העורר שתועדה על בקבוק שנמצא ברכב הלבן בדלת האחורית מצד שמאל (להלן: ראיות הבקבוק); שיחות טלפון שביצעו הנאשמים ותועדו בהאזנת סתר, המעידות על תכנון החילוץ (להלן: האזנת הסתר); דו"חות של שוטרים מיחידת העיקוב (דו"ח עוקב 9040 ודו"ח עוקב 9054), אשר זיהו רכבים המגיעים לנקודת האיסוף וממלטים את השודדים מהשטח המיוער (להלן: דו"חות העוקבים); וסרטון וידאו המתעד את נקודת האיסוף, ובו נראות, בין השאר, דמויות המסתתרות בשטח ועולות לאחר מכן על הרכבים (להלן: הסרטון).

5. מנגד, בא-כוח העורר גרס, בתמצית, כי אין בידי המשיבה כל ראיה המלמדת על כך שהוא נטל חלק בשוד או נכח באזור במהלך ביצועו; וכי לא ניתן להסיק על סמך הראיות הקיימות כי הוא זה שנכנס לרכב השחור מהשטח המיוער בנקודת האיסוף. ביחס לכך שהעורר לא מסר גרסה בחקירותיו, נמסר כי לא ניתן לזקוף זאת לחובתו, מפני שכל גרסה שהיה מוסר הייתה הופכת אותו לעד תביעה נגד יתר המעורבים, שחלקם בני משפחתו.

6. למען שלמות התמונה, יצוין כי הדיון בבקשת המעצר פוצל כך שעניינם של הנאשמים 1, 2, 3, ו-6 (נוסעי הרכב הכסוף) נדון ביום 18.9.2024, ובית המשפט קבע כי ביחס לנאשם 1, אשר על פי כתב האישום שהה בשטח והשתתף בשוד, קיימות ראיות לכאורה; ובנוגע לנאשמים 2, 3, ו-6, שהגיעו עם הרכב הכסוף לנקודת האיסוף, נקבע כי קיימת חולשה ראייתית, והמארג הראייתי שהוצג אינו מתיישב בהכרח עם ביסוס אשמתם כמבצעים בצוותא של השוד. ביום 16.12.2024 נקבע כי נאשמים 2-3 יעצרו בפיקוח אלקטרוני, ובכך יצטרפו לנאשם 6, שהוא קטיין, העצור בפיקוח אלקטרוני מיום 12.5.2024.

החלטת בית המשפט קמא

7. לאחר שהתקיים דיון בבקשת המעצר עד תום ההליכים בעניינו של העורר (ובעניינם של הנאשם 4, שנהג ברכב השחור, ונאשם 9, שנמנה עם יושבי הרכב הלבן, אשר הסכימו שניהם לקיומן של ראיות לכאורה), ביום 5.11.2024 קיבל בית המשפט קמא את עמדת המשיבה, וקבע כי ישנן ראיות לכאורה בעניינו של העורר, וכי יש להותירו במעצר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו (להלן: ההחלטה קמא). במסגרת זאת, בית המשפט ציין כי אומנם אין בידי המשיבה ראיות ישירות המזהות את העורר כמי שהשתתף בביצוע השוד, אלא רק ראיות נסיבתיות. אולם, ראיות אלה מספיקות לצורך קביעה לכאורית כי העורר הוא אחד השודדים (דהיינו אלו שנטלו חלק בשוד), ולא רק מחלץ (דהיינו מי שהגיעו על מנת לסייע לשודדים לאחר מעשה). זאת, בין היתר מהטעמים הבאים: ראשית, ברכב הלבן, אשר נמצאו בו התכשיטים הגנובים ונמצאה התאמה בין הנשק שירה ממנו על הניידת לבין הנשק בו השתמשו בזירת השוד, נמצאה ראיית הבקבוק. על אף שמדובר בראייה המצויה על חפץ נייד ואשר אין בה כדי ללמד על כך שהעורר שהה ברכב ביום השוד, לא ניתן להתעלם ממנה במכלול הראייתי שעה שהעורר לא מסר גרסה מטעמו. שנית, בית המשפט עמד על כך שמהאזנת הסתר עולה כי השודדים תיאמו את חילוצם מהשטח המיוער על ידי המחלצים באמצעות כלי רכב שונים, וזאת תוך שחלוקתם של השודדים לרכבים – לרבות העורר – נעשתה במסגרת זו, ובעוד שהם מודעים לכך שבאזור מצויים כוחות משטרה רבים. שלישית, בית המשפט סבר כי דו"חות העיקוב תומכים במסקנה לפיה העורר עלה לרכב השחור מהשטח המיוער. בעניין זה נדחה הסברו של בא-כוח העורר, לפיו ייתכן והעורר עלה לרכב השחור בפרק הזמן שבו הרכב לא היה במעקב. זאת, בהתבסס על דו"ח חברת איתוראן שתיעד את פעולותיו של הרכב השחור ביום השוד (להלן: דו"ח איתוראן), ואין בו רישום התומך בהסבר האמור.

בנוגע לעילת המעצר קבע בית המשפט כי לנוכח העבירות המיוחסות לעורר – עבירת שוד מתוחכמת ואלימה, אשר נעשה בה גם שימוש בכלי נשק לשם הרתעת העוברים ושבים, ובשים לב להרשעותיו הקודמות, מתקיימת עילת מעצר של מסוכנות בעוצמה גבוהה מאוד. אשר לאפשרות לחלופת מעצר, נקבע כי בהינתן עוצמתה של עילת המעצר, הרי שאין חלופה אשר בכוחה להפחית את המסוכנות הנשקפת מהעורר. לפיכך, סבר בית המשפט כי אין הצדקה להפנות את העורר לקבלת תסקיר שירות מבחן.

מכאן הערר שלפניי.

טענות הצדדים בערר

8. לזו טענותיו של בא-כוח העורר הוא שבית המשפט קמא שגה עת קבע כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לעורר. זאת, לעמדתו, מאחר שאין שום ראיה – ישירה, עקיפה, נסיבתית או אחרת – הקושרת את העורר לביצוע השוד עצמו, אלא לכל היותר למעורבות בסיוע לאחר מעשה. בכלל זה, בא-כוח העורר התייחס לראיות הנסיבתיות שנזכרו בהחלטה קמא. אשר לראיית הבקבוק, נטען כי אף לגרסת המאשימה, העורר לא נסע ברכב הלבן לאחר הגעתו למתחם (דהיינו לא בשלב השוד ולא בשלב החילוץ), גם אם ייתכן כי נסע בו קודם לכן, ולפיכך אין בראיה זו כדי לסבכו בביצוע השוד או החילוץ ממנו. בנוסף, נטען כי העורר מסר בחקירתו שייתכן ובמסגרת עבודתו, כבעל עסק של צמיגים, הוא טיפל ברכב הלבן ונגע בבקבוק האמור. בנוגע להאזנת הסתר, גורס בא-כוח העורר כי כל שניתן ללמוד מהשיחה הוא שבחלוף כשעתיים ממועד ביצוע השוד מסתתרת קבוצה של אנשים בשטח, ומבקשת סיוע במילוטה משם, מבלי שנאמר כי הם אלו שביצעו את השוד. בנוסף, העורר כלל אינו מוזכר בשיחות שתועדו – לא כמשתתף בשיחה ולא כנשוא שלה. בעניין דו"חות העוקבים נטען כי אין הם מלמדים על שארע בין השעה 21:42 לשעה 21:55 לערך. מדובר בכ-12 דקות בהן הרכב השחור לא תועד, וייתכן כי במהלך פרק זמן זה העורר עלה לרכב השחור, והחליף את האדם שעלה מהשטח המיוער. בכלל זה נטען כי לפי השיחות שנקלטו היה רכב נוסף שהמתין לחבורה בצומת גולני, וייתכן כי העורר שהה בו. בא-כוח העורר העלה גם טענות ביחס לדו"ח איתוראן, לרבות כי מסקנות בית המשפט ביחס אליו מבוססות על הסברי התובע בלבד; כי אף אין בו תיעוד של העצירה בשעה 21:41 (השעה בה נאספה הדמות מהשטח המיוער); וכי לעיתים קיים פער של יותר משתי דקות בין כל קריאת מהירות של הרכב. לפיכך, הרי שהמידע המופיע בדו"ח איננו מדויק. זאת ועוד, לעמדת בא-כוח העורר, בית המשפט שגה בכך שלא שקל לטובת מרשו תסריט חלופי – כפי שעשה ביחס לנאשמים 2, 3, ו-6

(לגביהם נקבע כי מתקיימת חולשה ראייתית, כאמור), וזאת על אף שהראיות נגדם חזקות וברורות יותר, לשיטתו.

9. בדיון שנערך לפניי ביום 16.12.2024 שב בא-כוח העורר על עיקרי טענותיו, ובראשן כי אין בידי המשיבה כל ראיה המלמדת על מעורבותו של העורר בביצוע השוד (להבדיל משלב החילוץ). כמו כן, קיימים הסברים חלופיים אפשריים להימצאות העורר בשטח כשלוש שעות לאחר השוד, ולפיהם העורר לא נטל חלק בשוד עצמו, אלא רק סייע לאחר מעשה. למשל, נטען על ידי בא-כוח העורר כי ייתכן והשודדים השאירו את התכשיטים הגנובים והנשקים בשטח, ברחו מהמקום, וקראו לו (ולאחרים) להגיע למקום על מנת להשלים את אשר החלו (ראו בפסקה 45 לערר ובפרוטוקול הדיון מיום 16.12.2024 בעמ' 12 ש' 21-32). כך, למשל, הועלתה על ידו השערה כי ייתכן והעורר הגיע לשטח כדי לסייע לשודדים בהסתרת השלל או בהימלטות מהשטח המיוער. אפשרות אחרת שעלתה בדיון היא כי העורר הגיע לנקודת האיסוף יחד עם הרכב הלבן, ירד ממנו, ועבר לרכב השחור – בו הוא נעצר לבסוף (דהיינו שהעורר נמנה עם המחלצים ולא עם השודדים). בכלל זה, בא-כוח העורר גורס כי הסרטון אשר תיעד את שארע בנקודת האיסוף איננו ברור ולא ניתן להבין ממנו בבירור מה ארע שם – הן לגבי הרכבים המעורבים והן לגבי הדמויות שנצפות בנקודת האיסוף.

10. מנגד, בא-כוח המשיבה טען כי החומר הראייתי הקיים בתיק אכן מצביע על כך שהעורר עלה לרכב השחור מהשטח המיוער. בין היתר, נטען כי אין היגיון בכך שהעורר ייסע ברכב הלבן עד לנקודת האיסוף, ואז ירד ממנו ויעבור לרכב השחור. יתר על כן, נטען כי אין בדו"חות העיקוב תיעוד לכך שאדם ירד מהרכב הלבן ועבר לרכב השחור, והדבר אף לא תועד בסרטון. כמו כן, מהאזנת הסתר עולה כי הנהג ברכב השחור אמור היה לאסוף מישהו אחד מהשטח המיוער – והנסיבות מלמדות כי זהו העורר. לנוכח האמור, ובהינתן שהעורר שהה בשטח יחד עם יתר השודדים בעודם מחזיקים בתכשיטים הגנובים ובנשקים, טען בא-כוח המשיבה כי לפחות בשלב הנוכחי ישנן ראיות לכאורה בנוגע למעשים שיוחסו לעורר בכתב האישום המתוקן. זאת, בפרט בהינתן שהעורר שמר על זכות השתיקה בחקירה ולא מסר גרסה מטעמו.

דיון והכרעה

11. לאחר שקילת טענות הצדדים בערר, בכתב ובעל-פה, ומשעיינתי היטב בחומר הראיות שהונח לפניי, הגעתי למסקנה כי הגם שדין הערר להידחות, במובן זה שהחלטה

בדבר המעצר עד תום ההליכים תעמוד בתוקפה, יש, בעת הזו, מקום להורות על קבלת תסקיר מעצר בעניינו של העורר. אבהיר את נימוקיי.

12. נקודת המוצא לדיוננו מצויה בסעיף 21 לחוק המעצרים, הקובע כי בית משפט יורה על מעצרו של נאשם עד לתום ניהול ההליכים המשפטיים נגדו אם מתקיימים שלושה תנאים מצטברים: קיומה של עילת מעצר; קיומן של ראיות לכאורה; והיעדר אפשרות להשיג את מטרת המעצר באמצעות חלופת מעצר. אשר לראיות לכאורה, שלגביהן מוסב עיקר הערר, הלכה היא כי בשלב המעצר עד תום ההליכים לא נדרש שהראיות יבססו את אשמת הנאשם במעשים שיוחסו לו מעבר לכל ספק סביר, אלא די בכך שחומר החקירה שבידי התביעה מגלם פוטנציאל ראיתי, דהיינו שיהיה בכוחו בהמשך הדרך לשכנע באשמת הנאשם ברף הנדרש בהליך הפלילי, שהינו מעבר לספק סביר (ראו, מיני רבים: בש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 133, 146-147 (1996); בש"פ 3916/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (26.6.2022); בש"פ 4543/23 (1996) בוטטאמי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (5.7.2023)). הראיות לכאורה הן, איפוא, ראיות גולמיות בלבד, אשר רק לאחר שהן יבחנו ויעובדו במסגרת ההליך העיקרי, ניתן יהיה להרשיע את הנאשם על בסיסן (בש"פ 8174/23 תורכ נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (14.12.2023) (להלן: עניין תורכ); עמ"ת 21423-10-24 אלפקיר נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (7.11.2024) (להלן: עניין אלפקיר)).

13. בענייננו, הראיות הקושרות את העורר (ואת יתר הנאשמים) לעבירות שיוחסו לו הן בעיקרן ראיות נסיבתיות. כידוע, אף ראיות נסיבתיות עשויות להקים תשתית ראייתית לכאורית המספיקה לשם מעצר עד תום ההליכים, וזאת כאשר הראיות הנסיבתיות "הינן על פניהן בעלות עוצמה, משתלבות זו בזו ויוצרת על פני הדברים מסכת ראייתית רצופה של עובדות פליליות שיכולה לבסס הרשעה" (בש"פ 8311/13 אברמוב נ' מדינת ישראל, פסקה 21 והאסמכתאות שם (19.12.2013) (להלן: עניין אברמוב). ראו גם: בש"פ 5246/13 הרוש נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (30.7.2013); בש"פ 6226/23 עואדה נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (12.9.2023) (להלן: עניין עואדה)). בנוסף, לנוכח השלב שבו מצוי ההליך ומאחר שמדובר בראיות נסיבתיות, נקבע בפסיקה כי יש צורך לבחון גם את דבר קיומו של הסבר חלופי הגיוני מטעם הנאשם – שאיננו בגדר הסבר דמיוני, מופרך או תיאורטי על פניו, אלא כזה אשר עשוי להתקבל בסיומו של ההליך הפלילי ולהקים ספק סביר בגרסת המשיבה (עניין אברמוב, בפסקה 21; בש"פ 3484/14 מדינת ישראל נ' חיימוב, פסקה 23 (22.5.2014); בש"פ 127/22 מדינת ישראל נ' הייב, פסקה 9 (6.2.2022)).

14. טרם אפנה לבחינת הדברים, חשוב להבהיר כי הצדדים אינם חולקים בערר דנן על חלקו הארי של המתואר בכתב האישום המתוקן. המחלוקת בערר מתמקדת בשתי שאלות עיקריות: הראשונה, האם העורר עלה לרכב השחור מהשטח המיוער; והשנייה, בהנחה שהתשובה לשאלה הראשונה חיובית, האם יש בכך כדי לבסס קיומן של ראיות לכאורה נגד העורר ביחס למכלול העבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן (קרי, ביחס לאירוע השוד בכללותו, ולא רק ביחס למעורבות בשלב החילוץ). אקדים מסקנה לנימוק ואומר כי סבורני שיש להשיב בחיוב לשתי שאלות אלו. אעמוד על הדברים כסדרם.

זיהוי העורר כמי שנכנס לרכב השחור מהשטח המיוער

15. השאלה הראשונה שיש להשיב עליה היא האם יש די ראיות לכאוריות לכך שהעורר עלה לרכב השחור מהשטח המיוער בנקודת האיסוף. בית המשפט קמא השיב על שאלה זו בחיוב, ולאחר עיון בחומר הראיות, הגעתי למסקנה כי אין להתערב במסקנתו זו. במוקד התשתית הראייתית שהציגה המשיבה, עומד הסרטון אשר תיעד את נקודת האיסוף בשעת המעשה. צפיתי בסרטון. אמת, אין מדובר בסרטון חד וברור המאפשר זיהוי של הדמויות הנראות בו. כל שרואים בסרטון הוא דמות אחת עולה לרכב, אשר לפי דו"חות העקבים הוא הרכב השחור. ועדיין, הסרטון מספק זווית ראייה חשובה מאוד באשר להתרחשות שקרתה בנקודת האיסוף. וזהו תיאור הסרטון: לנקודת האיסוף מגיע ראשון (לפי דו"חות העוקבים) הרכב הכסוף, וישר לאחר מכן מגיע למקום גם הרכב השחור, ונעמד מאחוריו. בשלב זה נראית דמות אחת שבאה מהשטח המיוער ונכנסת לרכב השחור. לאחר עליית הדמות לרכב השחור, ולפני שהרכב המשיך בנסיעתו, מגיע לנקודת האיסוף גם הרכב הלבן (שוב, הזיהוי הוא לפי דו"חות העוקבים), ונעמד מאחורי שני הרכבים באופן היוצר בצד הכביש שורה של שלושה רכבים. שני הרכבים הראשונים (הכסוף והשחור) נוסעים מהמקום בכיוון נסיעתם עובר לעצירה, והרכב הלבן מתקדם מעט לנקודה בה עמד הרכב השחור. בעת הזו יוצאות מהשטח המיוער חמש דמויות הניגשות לרכב הלבן משני צדדיו. שלוש דמויות נכנסות לתוך הרכב הלבן, ושתי דמויות חוזרות בחזרה לשטח. מיד לאחר מכן הרכב הלבן מבצע פניית פרסה וממשיך בנסיעתו לכיוון ממנו בא. הנה כי כן, בשלב מסוים בסרטון, לאחר שהרכבים הכסוף והשחור מגיעים לשטח, ניתן לראות דמות אחת בלבד העולה מהשטח המיוער אל הרכב השחור. תיאור זה נתמך הן בדו"ח העוקב מספר 9040, אשר מוסר דברים דומים; והן בהאזנת הסתר, אשר עולה ממנה כי אדם אחד אמור לעלות לרכב השחור מהשטח המיוער. אין חולק כי הרכב השחור נעצר בצומת עמיעד, כאשר מצויים בו שניים: המשיב 4 (אשר נהג בו, והיה אחד המחלצים) והעורר (להלן: התפיסה). הראיות שבידי התביעה (נתוני דו"ח

איתוראן בדבר מהירות נסיעת הרכב) מלמדות לכאורה כי בין האיסוף לבין התפיסה לא בוצעה עצירה (למעט במחסום משטרה בתחילת הדרך), ואם אכן כך, הרי שממילא לא התחלפו הנוסעים ברכב השחור. המסקנה העולה מהאמור היא כי קיימות בשלב זה ראיות נסיבתיות המעידות, לכאורה, כי העורר הוא אותו אדם שנאסף מהשטח המיוער על ידי הרכב השחור.

16. בשלב זה היה מקום לבחון את גרסת החפות שהעמיד העורר בחקירתו. דא עקא, שגרסה כזו כלל לא הועלתה על ידו. כידוע – "שתיקתו של נאשם בחקירותיו יכולה לחזק את התשתית הראייתית לכאורה שקיימת נגדו בתיק", אף אם אין בכוחה ליצור את הגרעין של הראיות לכאורה (בש"פ 8592/13 קצנטיני נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (26.12.2013)). ראו גם: בש"פ 8868/03 חלפון נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (12.10.2003); עניין תורכ, בפסקה 15 והאסמכתאות שם). על כן, העובדה שהעורר לא מסר גרסה בחקירתו איננה פועלת לטובתו, אלא מחזקת את הראיות הנסיבתיות הקיימות נגדו ואת המסקנה הלכאורית הנובעת מהן (בש"פ 4509/14 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 5 (2.7.2014); בש"פ 3361/17 מדינת ישראל נ' ליזרוביץ', פסקה 29 (22.6.2017); עמ"ז 24736-08-24 אהמד נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (23.8.2024)). יובהר כי אילו העורר היה מציג בחקירתו תרחיש אפשרי חלופי המסביר את הימצאותו ברכב השחור – ניתן היה לבחון גרסה זו, ויתכן שהיה בה כדי לבסס חולשה ראייתית. אולם לא זהו מצב הדברים במקרה דנן, בו העורר לא הציע כל גרסה שתסביר את העובדה שהוא הנוסע היחיד שנתפס ברכב השחור (השוו ואבחנו: עניין אלפקיר, פסקאות 10-12).

17. כאמור, במקום גרסה מטעם העורר – אשר איננה קיימת – בא-כוח העורר העלה בערר ובדיון לפני מספר השערות, במטרה להציג הסבר חלופי לכך שהעורר נעצר ברכב השחור, שאיננו כרוך בכך שהלה שהה בשטח המיוער ונאסף משם. הסבר אחד הוא שהעורר ירד מהרכב הלבן בנקודת האיסוף ועלה לרכב השחור. ברם, בסרטון לא נצפית דמות היורדת מהרכב הלבן ועולה לרכב השחור. ההסבר השני שהועלה הוא שהעורר המתין ברכב אחר בצומת גולני, והחליף את האדם שעלה מהשטח המיוער לרכב השחור. הסבר זה אינו נתמך בצורה ממשית בחומר הראיות, ואף קיומו של רכב זה איננו ברור כלל (ראו התייחסות לקיומו בעמוד 3 לתמלול האזנת הסתר, מספר שיחה 484). במצב דברים זה, ובהינתן שאין מדובר בגרסה שהעלה העורר, אלא בתרחישים היפותטיים שהוצעו על ידי עורך דינו, אינני סבור כי די בהם כדי לבסס חולשה ראייתית (ראו והשוו: ע"פ 2362/16 קרני נ' מדינת ישראל, בחוות דעתי (1.7.2019); ע"פ 2050/21 אלהואשלה

נ' מדינת ישראל, פסקה 15 לחוות דעתי (16.5.2023) (להלן: עניין אלהואשלה); ע"פ 8929/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 44 (14.11.2024).

זאת ועוד, כפי שהובהר לעיל, בשלב המעצר עד תום ההליכים הראיות טרם עברו ליבון וביור עובדתי, ולפיכך בשלב זה אין דרישה כי הן יובילו למסקנה אחת בלעדית ביחס למה שארע. לנוכח זאת, הרי שבשלב המעצר עד תום בית המשפט איננו נדרש לוודא את העדרו של כל הסבר חלופי אפשרי אשר עשוי להתקבל בסופו של ההליך הפלילי – ובוודאי כאשר ההסבר כזה טרם הוצע על ידי העורר, כבענייננו, ושאינן הוא עולה באופן ממשי מחומר הראיות (עניין אלהואשלה, בפסקה 15; עניין עואדה, בפסקאות 20-21 והאסמכתאות שם).

18. לסיכום עניין זה, נמצאנו למדים כי הונחה תשתית ראייתית לכאורית לכך שהעורר הוא הדמות שנצפתה עולה בנקודת האיסוף מהשטח המיוער לרכב השחור.

האם הימצאות העורר בשטח המיוער מבטסת באופן לכאורי את מעורבותו באירוע השוד?

19. כעת, נפנה לשאלה השנייה הדורשת בירור – האם זיהוי העורר כמי שנאסף מהשטח המיוער על ידי המכונת השחורה מגבשת ראיות לכאורה למעורבותו בביצוע השוד. בנסיבות המקרה, סבורני כי התשובה חיובית. הצירוף שבין הסרטון להאזנת הסתר מלמד על כך שהאדם שעולה למכונת השחורה הוא בעת הזו אחד מחבורת השודדים, שמהתגלגלות הדברים, עולה לכאורה כי עודה מחזיקה ברשותה את התכשיטים הגנובים והנשקים. הסרטון מלמד על כך בשל סמיכות הזמנים והמיקום שבין עליית אותו אדם לרכב השחור לבין עליית שלושת השודדים לרכב הלבן; האזנת הסתר תומכת בכך בשל ההתאמה בין תוכנית החילוץ שנקלטה בה לבין אשר התרחש הלכה למעשה.

20. להשלמת התמונה יצוין כי למסקנה זו אינני נדרש לראיית הבקבוק. אומנם, ניתן לטעון כי על פני הדברים ראיה זו מחזקת אף היא את הקשר שבין העורר לשוד, מאחר שהבקבוק ועליו טביעת האצבע של העורר נתפס ברכב ששימש למילוט השודדים והרכוש הגנוב. אפס, כתב האישום אינו מייחס לעורר נוכחות ברכב הלבן בשלב החילוץ (שהרי לגרסת המאשימה הוא עלה לרכב השחור בטרם הגיע הרכב הלבן), ובהתחשב בכך שהרכב הלבן לא היה מעורב כלל בשלב השוד, אין ראיית הבקבוק קושרת את העורר באופן קונקרטי לשלבים הקריטיים של האירוע (דהיינו לא לשלב השוד ואף לא לשלב החילוץ).

21. בא-כוח העורר לא חלק על כך שמכלול הנסיבות שתואר בפסקה 19 לעיל קושר לכאורה את העורר (ככל שיש ראיות לכאורה שהוא האדם שנאסף על ידי הרכב השחור) לחבורת השודדים, אולם לשיטתו אין בו כדי ללמד שהעורר היה מעורב בשוד דווקא, שכן ייתכן שתָּבַר לשודדים לאחר מעשה, ואם כך הרי שיש לראות בו משום מסייע לאחר מעשה בלבד. ברם, גם ביחס להסבר חלופי זה לא ניתן לומר כי הוא בבחינת גרסה היוצרת חולשה ראייתית, שכן מחד גיסא הוא לא הועלה על ידי העורר עצמו, ומאידך גיסא אין לו אחיזה של ממש בחומר הראיות (השוו לאמור בפסקה 17 לעיל). בנוסף, קיים קושי ליישב בין תרחיש החבירה המאוחרת לבין מצב הדברים בשטח, שהרי על פני הדברים לא ברור מה התועלת שבהצטרפות רגלית של העורר לשודדים, כאשר האזור מוקף בניידות שוטרים, ולו עצמו אין אמצעי לסייע בחילוץם (קרי, אין ברשותו רכב). אף לא הובהר כיצד העורר הגיע לשטח במסגרת קו טיעון זה. לפיכך, אינני סבור שבעת הזו מונח לפנינו תרחיש חלופי, שאיננו בגדר הסבר תיאורטי גרידא, להימצאותו של העורר בשטח יחד עם השודדים, שלא בהמשך ישיר להשתתפותו באירוע השוד.

22. הנה כי כן, מהמקובץ עולה כי המשיבה הניחה לפני בית המשפט תשתית ראייתית התומכת במכלול האישומים המיוחסים לעורר בכתב האישום המתוקן. יחד עם זאת, ועל אף שלא ניתן לקבוע כי מתקיימת חולשה ראייתית קונקרטית ביחס לכל אחת מבין החוליות הראייתיות השונות שנדונו לעיל, סבורני כי המכלול הראייתי הוא כזה שעומד בדרישת הראיות לכאורה ברמה גבולית בלבד. למעשה, הטעם המרכזי לכך שאינני סבור שקיימת חולשה בראיות הנסיבתיות שהציגה התביעה, הוא שהעורר לא השכיל להציג גרסה של ממש מטעמו ביחס למעורבותו באירועים, באופן שמקשה על הנחת מסקנה חלופית לטובתו. בהקשר זה ראוי לחזור ולהזכיר כי אין ראייה ישירה הקושרת את העורר לשוד או המזהה אותו כמי שעלה לרכב השחור מהשטח המיוער. לפיכך, הגם שהתשתית הראייתית מספיקה כדי לבסס קיומן של ראיות לכאורה, המקרה הוא בעל אופי גבולי, שהמרחק בינו לבין חולשה ראייתית אינו רב.

23. מסקנתי היא איפוא כי המכלול הראייתי שהונח בתיק זה יוצר מסכת מפלילה לכאורית ביחס לעורר. בנוסף, לא מצאתי בשלב הנוכחי תרחישים סבירים אחרים אשר אינם מפלילים את העורר במיוחס לו – הן באופן כללי והן בפרט לגבי ההסברים שהציג בא-כוחו. משכך, לא מצאתי מקום להתערב בהחלטת בית המשפט קמא בדבר קיומן של ראיות לכאורה בעניינו, ואף לא סברתי כי נכון לקבוע בשלב זה קיומה של חולשה

ראייתית. יחד עם זאת, יש להכיר בכך שהמכלול הראייתי בעניינו של העורר הוא גבולי, ולעניין זה יינתן משקל בהמשך הדברים.

24. נותר, אם כן, להוסיף ולבחון אם מתקיימת בעניינו של העורר עילת מעצר. בדומה לקביעת בית המשפט קמא, אף לעמדתי הנסיבות המתוארות ביחס לאופן הלכאורי שבו בוצעו השוד והבריחה (המעידים על תעוזה רבה ומסוכנות גבוהה), לצד הרשעותיו הקודמות של העורר – מקימות עילת מעצר מובהקת בעניינו. עבירות נשק מהסוג בו מואשם העורר אף מקימות חזקת מסוכנות סטוטורית לפי סעיפים 21(א)(1)(ג)(3) ו-4 לחוק המעצרים. במקרים כגון אלה, הכלל הוא להורות על מעצר עד תום ההליכים מאחורי סורג ובריח, כאשר שחרור לחלופת מעצר או מעצר בפיקוח אלקטרוני, ייעשו במקרים חריגים בלבד (בש"פ 804/23 נורי נ' מדינת ישראל, פסקה 27 (6.2.2023); בש"פ 5192/23 מדינת ישראל נ' פאהום, פסקה 22 (26.7.2023); עשת"ש 35657-10-24 מדינת ישראל נ' ספיאן, פסקה 15 (31.10.2024)). בנסיבות אלה, לא ראיתי מקום להתערב בהחלטת בית המשפט קמא להורות על מעצר העורר עד תום ההליכים.

25. בצד האמור, בהינתן גבוליות המכלול הראייתי בעניינו של העורר, ובשים לב לפרק הזמן הממושך שחלף ממועד מעצרו של העורר ביום 19.3.2024 ועד היום, אשר עומד על מעל לתשעה חודשים, סברתי כי יש מקום בעת הזו לאפשר לעורר להציע חלופת מעצר בפיקוח אלקטרוני, אשר תבחן על ידי בית המשפט המחוזי תוך התחשבות במכלול האמור לעיל.

26. סוף דבר: הערר ביחס להחלטה לעצור את העורר עד תום ההליכים המשפטיים בעניינו נדחה. יחד עם זאת, שירות המבחן מתבקש להכין תסקיר בעניינו של העורר עד ליום א', 2.2.2025, אשר יבחן את האפשרות להעבירו למעצר בפיקוח אלקטרוני. לאחר שיערך התסקיר, יהיה העורר רשאי להגיש בקשה לעיון חוזר בתנאי מעצרו, ואם יעשה כן, יכריע בה בית המשפט קמא לפי מיטב שיקול דעתו.

ניתנה היום, כ"ד כסלו תשפ"ה (25 דצמבר 2024).

עופר גרוסקופף
שופט